

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT

Ing. Iveta Bockaničová

SPRIEVODCA DIGITÁLNOU FOTOGRAFIOU 1. časť

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	Ing. Iveta Bockaničová
Kontakt na autora UZ:	ZŠ Nižný Mirošov 56, zsnmirosov@nmirosov.edu.sk
Názov:	Sprievodca digitálnou fotografiou 1. časť
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Martin Farbar
ISBN 978-80-565-0814-5	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

1	DIGITÁLNE FOTOGRAFOVANIE	3
1.1	Začínáme pracovať s digitálnym fotoaparátom.....	3
1.1.1	Predná strana fotoaparátu	4
	Predná strana fotoaparátu - Obrázok 1	4
1.1.2	Zadná strana fotoaparátu	5
	Zadná a horná strana fotoaparátu - Obrázok 2	5
1.1.3	Bočné strany	6
1.2	Používanie digitálneho fotoaparátu	7
1.3	Prezeranie snímok	8
2	FOTENIE V PRAXI	9
2.1	Fotografovanie s automatickým nastavením	10
2.1.1	Svetlo a tieň: Zostavenie jednoduchého zátišia.....	10
2.1.2	Interiér v škole.....	11
2.1.3	Cesta do školy	11
2.1.4	Vystúpenia žiakov v programe	12
2.1.5	Školské akcie	12
2.1.6	Architektúra mesta alebo dediny	13
2.1.7	Lúky a kvety	13
2.2	Fotografovanie podľa prednastavených scén [Režim scén]	14
2.2.1	Portrét	15
2.2.2	Krajina	15
2.2.3	Šport	17
2.2.4	Fotenie cez sklo	18
2.2.5	Zvieratká.....	18
3	ARCHIVÁCIA A TLAČ FOTIEK	18
	Zoznam bibliografických odkazov:	20

1 DIGITÁLNE FOTOGRAFOVANIE

Rozdiel medzi klasickou a digitálnou fotografiou je v absencii filmového materiálu, to znamená, že nevyužíva nič, čo by bolo nutné chemicky spracovávať, aby vznikol trvalý záznam. Digitálna fotografia týmto poskytuje nové možnosti záznamu reality. Nevýhodou ale je, že digitálny záznam má v našich aparátoch obmedzenú trvanlivosť (pokiaľ sa nebude často kopírovať) na rozdiel od klasickej čiernobielej fotografie, ktorá môže prežiť aj 160 rokov.

1.1 Začíname pracovať s digitálnym fotoaparátom

Digitálny fotoaparát zaznamenáva obraz v digitálnej podobe. Obraz môže byť okamžite zobrazený na zabudovanom displeji alebo nahratý do počítača. Digitálne fotoaparáty sa stali dominantné od roku 2006. Väčšina dnes predávaných fotoaparátov je digitálnych.

Funkcie digitálneho fotoaparátu:

- snímanie statických obrazov do podoby tzv. digitálnej fotografie;
- umožnenie ďalšieho spracovania;
- doplňujúce funkcie;
- rozširujúce funkcie
- zaznamenanie pohyblivých scén vo forme videa.

Digitálny fotoaparát obsahuje špeciálne zariadenie nazývané senzor, ktorý zachytáva svetlo. Senzor sa skladá z množstva plôšok, ktoré zachytávajú svetlo, menia ho do elektrickej podoby a odošlú ho riadiacemu čipu. V digitálnej podobe sa uložia na pamäťovej karte.

- **Pixel – Px** (skratka z angl. Picture element – obrazový prvok) je najmenšia jednotka digitálnej grafiky. Predstavuje jeden svietiaci bod na monitore. Množstvo pixlov v senzore je ukazovateľom rozlíšenia fotoaparátu.
- **Megapixel – skratka Mpx** predstavuje dôležitú vlastnosť fotoaparátu. Megapixel má milión pixlov. Čím viac megapixlov, tým väčšie fotky sa môžu dať vytlačiť. Aj cena fotoaparátov závisí od množstva Megapixlov.

Z fotoaparátu so snímačom s rozlíšením 8 Mpx možno dať urobiť fotky od rozmerov 10 x 15 cm až po veľkosť A3.

Typy digitálnych fotoaparátov:

Kompaktný digitálny fotoaparát má objektív s pevnou ohniskovou vzdialenosťou okolo 35 mm. Rozlíšenie snímača sa pohybuje do 10 Mpx. Tento fotoaparát sa ľahko používa. Má len niekoľko manuálnych ovládaní. Väčšina funkcií je plnoautomatizovaná. Tento fotoaparát je

vhodný na bežné fotenie (dovolenka, oslava, rodinné fotografie). Dajú sa ním urobiť kvalitné fotografie s minimálnym nastavovaním fotoaparátu.

Ultrazoom je vhodný pre náročnejších fotografov. Pri fotografovaní sa dá pohrať s manuálnymi nastaveniami. Rozsah optického zoomu je 10x a viac. Funkcie fotoaparátu sú vybavené veľmi dobre.

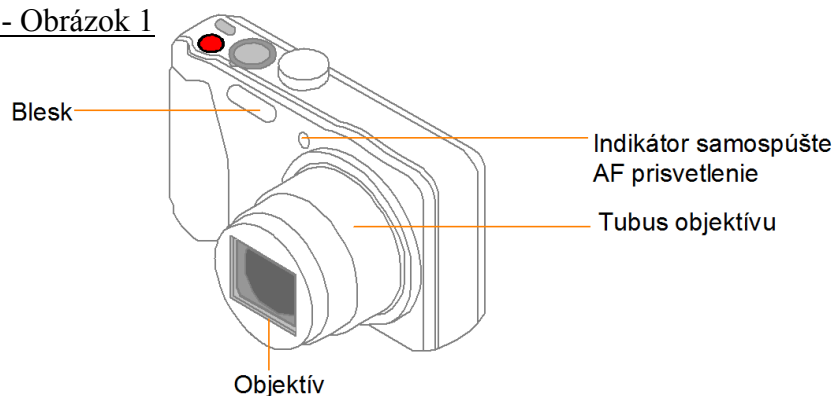
Digitálna zrkadlovka má softvér na vysokej úrovni. Základná vlastnosť týchto fotoaparátov je, že majú vymeniteľné objektívy s rôznym rozsahom záberu. Je možné používať prídavné blesky a ďalšie doplnky.

Digitálna fotografia je v podstate zachytený obraz digitálnym fotoaparátom vo forme súboru číslcových dát. Digitálnu fotografiu je ďalej možno spracovávať v počítači, posielat' po internete, vytvárať pomocou nich digitálne albumy, archivovať na rozličných médiách (CD, DVD, Hard disk, disketa), tlačiť v pripojenej tlačiarňi alebo vytvoriť v programe profesionálnu fotografiu.

V digitálnych fotoaparátoch sa nasnímané fotografie ukladajú do pamäťovej jednotky, ktorej kapacita fotografií závisí od nastaviteľného rozlíšenia. Navyše si môžeme nasnímanú fotografiu hocikedy premietnuť na LCD displeji, ktorým je vybavený každý fotoaparát. Ak sa nám fotografia nepáči môžeme ju ihneď jednoducho vymazať. Ostatné fotografie potom pri vyprázdňovaní pamäťovej jednotky jednoducho prenesieme a uložíme napríklad do počítača.

1.1.1 Predná strana fotoaparátu

Predná strana fotoaparátu - Obrázok 1

Objektív

Väčšina fotoaparátov má zoom objektív, ktorý zmenou priblíženia umožňuje zachytiť časť scény rôznej veľkosti. Pri zapnutí fotoaparátu sa objektív vysunie a je pripravený na snímánie. Zoom objektívy sú opatrené násobkom, ktorý určuje stupeň priblíženia. Objektívy s 3-násobným priblížením sú vhodné na väčšinu situácií.

Vstavaný blesk

Blesk je väčšinou automatický. Dokáže osvetliť príliš tmavú scénu alebo fotografovaný objekt stojací v protisvetle (na priamom slnku).

Indikátor samospúšte

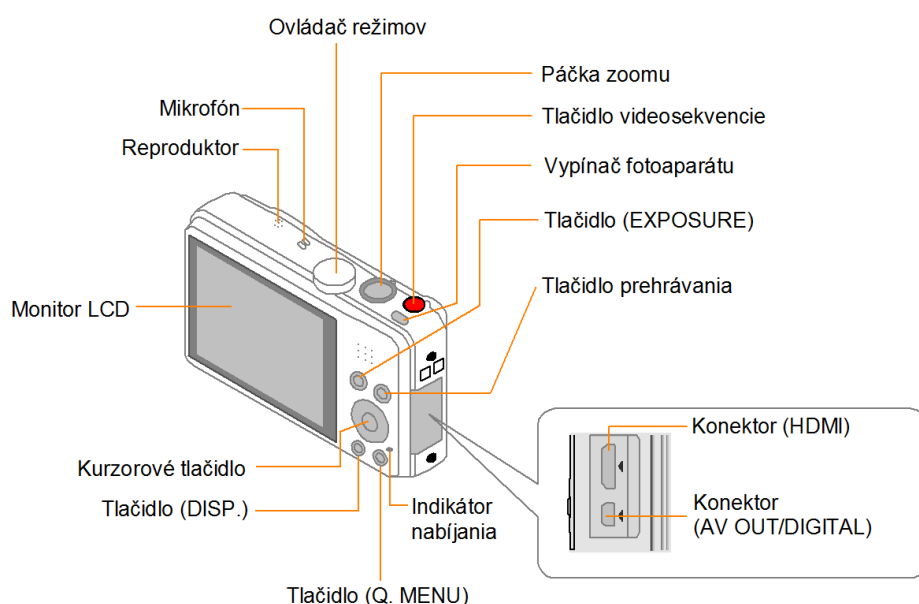
Pri nastavení fotenia samospúšťou, indikátor bliká. Ak prestane blikáť, môže sa rozsvietiť ako AF prisvetlenie.

Pomocné svetlo AF

Tu sa nachádza LED dióda, ktorá môže vyžarovať jasné lúče svetla a uľahčiť fotoaparátu zaostriť pri nízkej hladine osvetlenia.

1.1.2 Zadná strana fotoaparátu

Zadná a horná strana fotoaparátu - Obrázok 2

Farebný displej [LCD]

Slúži na prezeranie fotiek ihneď po snímaní. Zobrazuje skutočný náhľad na snímaný objekt, čím uľahčuje komponovanie záberu.

Kurzové tlačidlo [Menu/Set]

Tento stredný ovládač slúži k zobrazeniu nafotených obrázkov, k zadávaniu nastavenia.

Smerový ovládač

Smerový ovládač je kruhový pás okolo kurzového tlačidla. Je zložený zo 4 častí: pravé, ľavé, horné a dolné kurzorové tlačidlo.

Tento ovládač obsahuje viaceré funkcie (líši sa podľa značky a typu fotoaparátu), napríklad:

- fotografovanie zblízka – dolné tlačidlo;

- fotografovanie so samospúšťou – ľavé tlačidlo;
- úprava obrázka- horné tlačidlo;
- vyvolanie blesku – pravé tlačidlo.

Tlačidlo [Disp]

Slúži k zmene údajov o nafotenej snímke.

Tlačidlo [Q Menu]

Toto tlačidlo je funkčné v režime záznamu na zobrazenie rýchleho menu a nastaviť požadovanú položku. V režime prehrávania slúži na odstránenie snímky.

Tlačidlo [Exposure]

Slúži na nastavenie clonového čísla.

Tlačidlo prehrávania

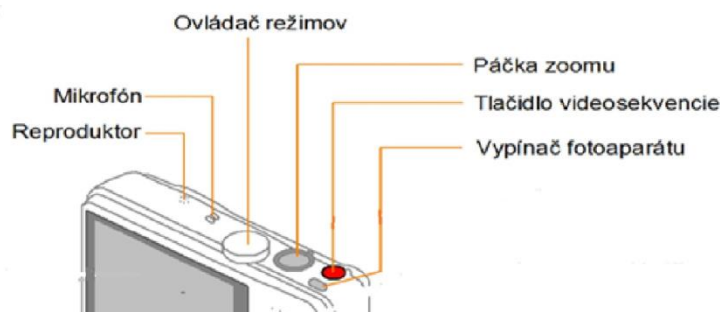
Slúži k voľbe režimu záznamu alebo režimu prehrávania. Ak podržíte pri vypnutom fotoaparáte toto tlačidlo dlhšie, tak sa fotoaparát zapne priamo do režimu prehrávania.

Indikátor nabíjania

Ak sa fotoaparát nabíja, tak svieti červené svetlo.

1.1.3 Bočné strany

Horná strana – Obrázok 3

Reproduktor, mikrofón a tlačidlo videosekvencie

Slúžia pri natáčaní videa.

Tlačidlo spúšte

Tlačidlo spúšte je dvojpolohové. Polovičné zatlačenie a podržanie aktivuje zaostrovanie. Pípnutie alebo rozsvietený nápis OK na displeji, prípadne zelené svetlo vedľa hľadáča označuje úspešné zaostrenie. Úplným stlačením spúšte sa urobí snímka.

Páčka zoomu - Priblíženie / Oddialenie scény

Kolieskom pri spúšti možno pohybovať vpravo/vľavo a objektív scénu priblíži alebo oddiali.

Ovládač režimov

Týmto kolieskom sa dajú nastaviť rôzne funkcie fotoaparátu ako scénické režimy. Zväčša sú prítomné režimy na portrét, krajinu, šport a i. Voľbou vhodného režimu vykoná fotoaparát takmer všetku prácu sám.

Bočná strana - vid' Obrázok 2

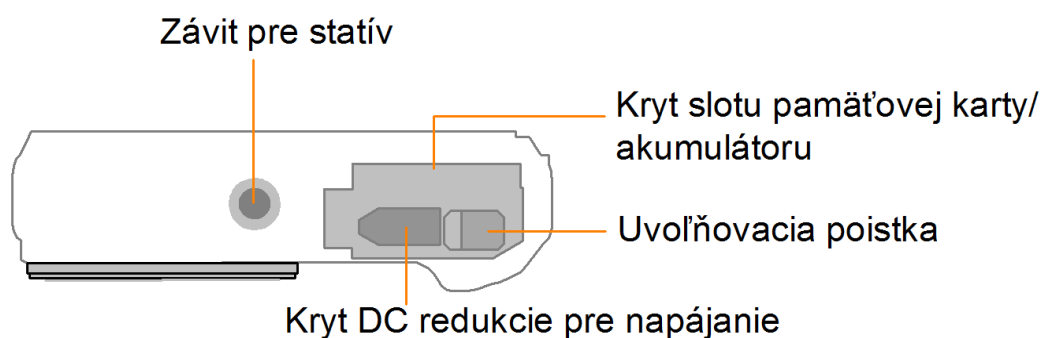
Konektor [HDMI]

Po pripojení fotoaparátu pomocou kábla HDMI je možné sledovať fotky na obrazovke televízora alebo inom zobrazovacom zariadení (projektor).

Konektor [AV]

Po pripojení fotoaparátu pomocou kábla AV je možné sledovať fotky na obrazovke televízora a počítača.

Spodná strana – Obrázok 4

Kryt batérií a pamäťovej karty

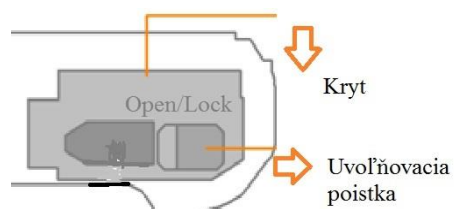
Pamäť poskytuje úložný priestor na snímky. Existuje viacero typov pamäťových kariet vo veľkostiach od 1 GB až po 32 GB. Dostupné sú karty aj s malou kapacitou (menej ako 1 GB).

1.2 Používanie digitálneho fotoaparátu

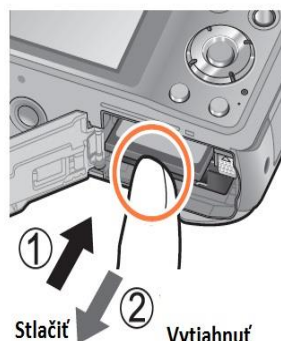
Pri kúpe nového digitálneho fotoaparátu je priložený návod na použitie v písomnej forme. Podrobnejšie pokyny k obsluhu fotoaparátu obsahuje dokument /formát PDF/ na disku CD-ROM pre pokročilých užívateľov.

Pracovné aktivity 1

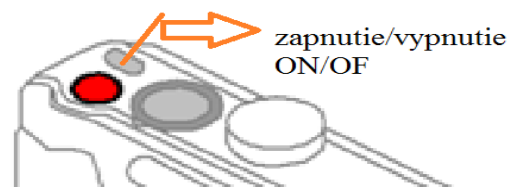
1. Vložte pamäťovú kartu do fotoaparátu.

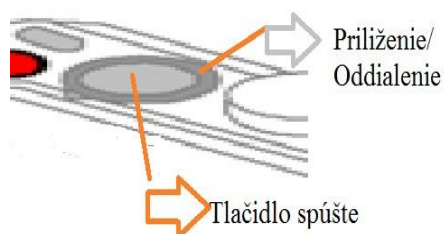
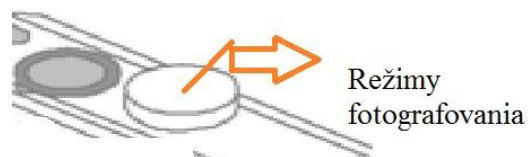
2. Vyberte pamäťovú kartu z fotoaparátu.

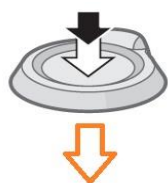
3. Zapnite fotoaparát / Vypnite fotoaparát.

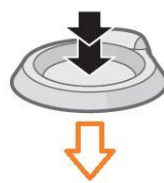
4. Nastavte automatický režim fotografovania.

5. Vyfotografujte snímku.

Ľahkým stlačením
spúšte snímok zaostríte

Plným stlačením spúšte
snímok odfoťíte

1.3 Prezeranie snímok

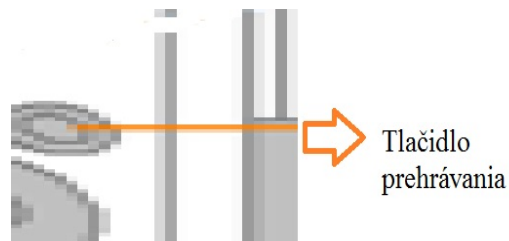
Ak je vo fotoaparáte pamäťová karta, zobrazujú sa nafotené obrázky z nej. Ak karta nie je, budú sa zobrazovať obrázky z internej pamäte.

Pri odstraňovaní nafotených obrázkov, treba si dávať pozor či odstraňujeme obrázky z karty alebo z internej pamäte fotoaparátu – nedajú sa obnoviť. Pri stlačení tlačidla na odstránenie fotiek zobrazí sa stránka s potvrdením. Kurzorovým tlačidlom je potrebné vybrať [Áno] a potom stlačiť menu [MENU /SET].

Fotoaparát môžeme nabíjať dvomi spôsobmi: a/ fotoaparát – kábel pre USB pripojenie – sieťový adaptér – elektrická zásuvka

b/ fotoaparát – kábel pre USB pripojenie – počítač / pozor na parametre počítača

Pracovné aktivity 2

1. Sledujte snímky, ak je fotoaparát vypnutý.
2. Kurzorovým tlačidlom prezerať snímky doprava alebo doľava. Sledujte snímky na farebnom displeji.
3. Odstráňte nafotené snímky.
4. Popíšte spôsob nabíjania batérie vášho fotoaparátu a prakticky overte.

2 FOTENIE V PRAXI

Kompozícia

Čo je kompozícia? Je to usporiadanie jednotlivých prvkov v obraze tak, aby celok pôsobil vyvážene. Všetky pravidlá sú v podstate výsledkom subjektívneho vnímania človeka. Správne zakomponovaná fotografia my mala v podstate zaujať diváka. Je potrebné využiť viac rôznych uhlov záberu a neuspokojovať sa len s jedným.

Pri pohľade na obraz by malo byť na prvý pohľad zrejmé, čo zobrazuje. Hlavný motív by mal byť dominantou obrazu a všetko ostatné by malo slúžiť len k jeho zvýrazneniu.

Hlavnou úlohou fotografa je odstraňovanie „zbytočností“ z kompozície, ktoré do obrazu nepatria. Musí sústrediť pozornosť na dominantu, ktorá však ale nemusí byť vždy v popredí obrazu. Fotograf hľadá správny smer záberu, tj. hľadá, pohybuje sa, pátra.

Stredová kompozícia

Stredová kompozícia je prvoplánovým kompozičným riešením začiatočníka. Postava umiestnená v strede kompozície pôsobí nezaujímavo (tiež to platí i pre umiestnenie horizontu krajiny v polovici obrazu), staticky. Preto je dobré stredové usporiadanie narušiť, niekedy postačí len farebný, či svetelný akcent. To isté platí i pre krajinu. Postačí zmena uhlu pohľadu

aparátu, ktorá spôsobí, že hlavný objekt sa ocitne mimo stred kompozície a kompozícia hneď získa napätie.

Svetlo

Dôležitou podmienkou pre vznik fotografie je svetlo, ktoré je tiež i kreatívnym prvkom pre riešenie kompozície. Svetlo modeluje predmety, zvýrazňuje priestor ako v krajine, tak i architektúre, v portréte,... Správne vyvážené svetlo v kompozícii navodí pokoj, vzruch, dodá obrazu dramatickosť, čím samozrejme zvýrazňuje príslušnú atmosféru. Najčastejšie sa využíva svetlo zhora (slnko, osvetlenie miestnosti).

Spodné osvetlenie pôsobí dramatickejšie, tajuplne až strašidelne. Takto je ale možné viac zvýrazniť určité scény. Medzi svetelné efekty patria i tieň, ktoré dotvárajú kompozíciu. Musíte sa ale vyvarovať tvrdých tieňov za slnečného jasu. Najlepšie je využiť rozptýlenie svetla stromami alebo mraky, alebo objekt môžeme presunúť do tieňa domov.

2.1 Fotografovanie s automatickým nastavením

Nastavením režimu iA nastavenie fotoaparátu je vo vysokej kvalite a biela farba je vyvážená. Aj ďalšie nastavenia sú automatické. Fotografovanie ľudí vyzerá pomerne jednoducho, ale treba zachovať niekoľko postupov. Snímku komponujte vždy cez LCD displej, aby ste sa vyhli chýbajúcim končatinám alebo hlave.

2.1.1 Svetlo a tieň: Zostavenie jednoduchého zátišia

Na začiatok postačí jeden predmet (jablko, kocka, džbán...), ktorý umiestnite na pracovnú dosku s neutrálnym pozadím. Osvetlenie: vyberte prirodzené denné svetlo (umelé a prudké slnečné svetlo sa neodporúča, pretože predmet a jeho tieň budú tvrdé, umelé) a hráte sa s mäkkým tieňom. Ďalším krokom je pridanie viacerých predmetov. Predmety umiestňujte vedľa seba, za sebou atď. Fotografujte celé zátišie, hrajte sa s kompozíciou.

Pracovné aktivity 3

1. Vytvorte jednoduché zátišia. Na pracovný stôl i s pozadím umiestnite jablko. Podklad i predmet musia ladiť. Prikryte stôl farebným papierom a rovnaký farebný papier opríte o pozadia. Vyberte sa vhodné svetlo. Vytvorte iné zátišie.
2. Predmet foťte z rôznych uhlov pohľadu.
3. Predmet foťte s rôznym priblížením.
4. Vytvorte zložitejšie zátišie. Vhodným pozadím je látka, či drapéria. Na stôl vyberte viac druhov rôznofarebného ovocia, krčah, hrniec, sklenená fľaša, knihy, zošity atď.

5. Predmety foťte z rôznych uhlov, zblízka a z diaľky.
6. Pozrite si nafotené scény a vyhodnoťte ich.

2.1.2 Interiér v škole

Ako každé cvičenie, ani fotiť nestačí iba raz. Kto chce mať svaly, musí dvíhať činky pravidelne. Aj s fotoaparátom musíte pracovať rovnako často a vytrvalo. Potom začnete nachádzať vzťahy a nové motívy aj na miestach ako je trieda. Aj keď ste ešte nedávno nemali pocit, že by malo zmysel vytiahnuť fotoaparát.

Pracovné aktivity 4

1. Odfotťte triedu ako celok.
2. Vyfotografujte najzaujímavejšie časti triedy z vášho pohľadu. Opäť je dôležitá kompozícia a rôzne druhy uhla pohľadu. Fotenie z väčšej diaľky.
3. Zábery získavajte zo zeme, zo stoličky.
4. Fotografujte z rôznych miest v triede.
5. Odfotťte kvety na okne, na skrinkách, na zemi.
6. Snímky si prezrite a vyberte si tie, ktoré vás najviac oslovili.

2.1.3 Cesta do školy

Fotenie časti cesty a jej okolia od zastávky až po školu môže byť veľmi zaujímavé. Dennodenne touto cestou prechádzate a vôbec si ju nevšímate. Nafotením jednotlivých úsekov tejto cesty, by mala prezerajúca osoba získať reálnu predstavu prostredia, v ktorom sa nachádza škola.

Pracovné aktivity 5

1. Prejdite si cestu od školy k zastávke pomalými krokmi. Všímajte si ľavú a pravú stranu cesty a vyberte si 5 miest z ktorých budete fotiť cestu.
2. Na daných miestach sa zastavte a fotografujte časť cesty s okolím po oboch stranách vášho státia.
3. Potom si prezrite fotky a vyberte päť záberov, ktoré najlepšie zachytili celú cestu od zastávky až po školu.

2.1.4 Vystúpenia žiakov v programe

Karneval: Fotenie masiek. Fotenie triednych kolektívov, skupiny dievčat a chlapcov.

Posedenie pri jedličke, Deň matiek: Každý člen krúžku má mať možnosť odfoťiť prísediacich rodičov a žiakov, ktorí vystupujú v programe.

Pracovné aktivity 6

1. Vyfotografujte jedno číslo vystúpenia spolužiakov.

Urobte zábery zblízka a z rôznych uhlov pohľadu.

Publikum rušte v najmenšej možnej miere.

3. Odfotťte aj publikum.

2.1.5 Školské akcie

Účelové cvičenia v teréne – jeseň, leto: Fotenie prítomných žiakov ako veľkej skupiny.

Fotenie žiakov pri opekaní. Fotenie činnosti žiakov na jednotlivých stanovištiach. Fotenie spolužiakov pri športových činnostiach. Fotenie prírody.

Športový deň: Fotenie jednotlivých družstiev. Fotenie športovcov v činnosti. Fotenie víťazov.

Deň detí: Fotenie detí na detskej diskotéke.

Výlet: Fotenie účastníkov výletu. Fotenie zaujímavosti na výlete.

Deň vody, Deň Zeme: Fotenie spolužiakov pri tvorivých činnostiach. Fotenie výsledkov ich tvorivých aktivít.

Posledný zvonček pre deviatakov

Fotenie deviatakov dole schodmi, spoločné fotky deviatakov s každou triedou. Fotenie deviatakov - jednotlivcov pri zápise do kroniky obce a pri slávnostnom preberaní vysvedčenia o ukončení vyššieho stupňa vzdelania.

Pracovné aktivity 7

1. Vytvorte veselé zábery usporiadaním žiakov do malých skupín. Vyzvite žiakov, aby vytvorili grimasy. Foťte čo najrýchlejšie ako viete.
2. Vyberajte a foťte momentky jednotlivcov alebo skupiniek počas celej akcie.
3. Prezrite si nafotené snímky a vymažte tie, ktoré sú nepodarené.

2.1.6 Architektúra mesta alebo dediny

Architektúra je veľmi náročná téma. Správne vystihnúť dôležité stavby je veľmi náročné. Fotografie architektúry môžu zobrazovať napr. kostoly, zvonice, pamätníky, mosty, sochy atď. Opäť sa stretávate s kompozíciou. Štruktúra a rytmus lahodia oku, predstavujú harmóniu – zábradlie, schodište, veže atď. Zbiehajúce sa linky vo väčšine prípadov evokujú hĺbku, priestor, majestátnosť, čo je typické pri fotení architektúry.

Pracovné aktivity 8

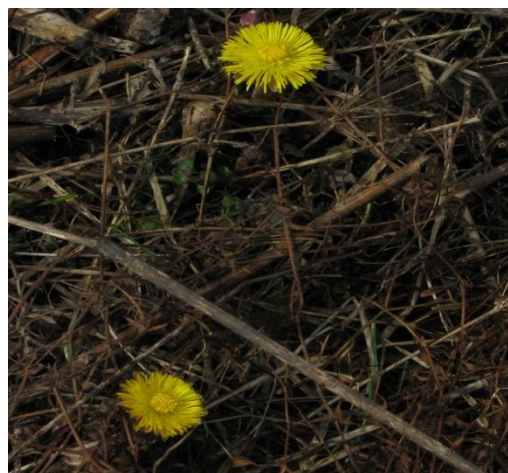
1. Fotografujte zaujímavé detaily na stavbe – okno, socha ako súčasť architektúry, kameň. Zvýraznite detail a potlačte pozadie priblížením objektu.
2. Fotografujte schodište – vytvorenie hĺbky priestoru.
3. Fotografujte celú budovu, kostol.
4. Fotografujte svoju školu.
5. Pracujte s pozadím, kombinujte časť stavby s prírodou, krajinou.
6. Vyfotografujte rodinné domy, ktoré vás niečím zaujali z rôznych uhlov pohľadu.

2.1.7 Lúky a kvety

Rozkvitnuté lúky alebo jednotlivé kvety sa môžu krásne vynímať na pestrofarebných fotografiách. Jasné, priame slnečné svetlo zvýrazní farby, je veľmi tvrdé a vytvára tmavé tieň. Najlepšie svetlo často poskytne zatiahnutá obloha, zvlášť pri záberoch zblízka. Nie vždy je dobré použiť blesk, dochádza k strate detailov aj informácií o farbách. Je vhodné fotografovať nielen celý kvet ale aj jeho vnútro. Aj zmena polohy zo stoja do kľaku sa na snímkach výrazne prejaví. Výborný nápad je zatieniť slnko bielou alebo čiernou reflexnou doskou. Zaujímavé snímky vzniknú použitím reflexných dosiek a rozprašovača vody. Rozprašovač vytvorí na kvetoch a rastlinách drobné kvapky vody, čo im dodá podobu rannej rosy. Základný prístup je odfotografovať rastlinu alebo lúku tak, aby sa vyplnila celá plocha obrazu.

Pracovné aktivity 9

1. Fotografujte kvet alebo skupinku kvetov. Pri slnečnom počasí použite bielu reflexnú dosku, ktorá zatieni ostré slnko.
2. Pristúpte celkom blízko ku kvetu a urobte zábery vnútra kvetu.
3. Experimentujte približovaním a vzdďalovaním záberov. Fot'te a potom vyhodnocujte, ktorá časť scény vyzerá lepšie.
4. Pri fotení zo stoja sa stále pohybujte. Nefot'te len z jedného miesta. Hľadajte najvýhodnejšie postavenie a uhol pohľadu.
5. Kľaknite si a fotografujte rastliny a kvety.
6. Lahnite si na zem a zaostrite na kvet v úplnej blízkosti pri objektíve.
7. Rozprašovačom vytvorte na rastlinách drobné kvapky vody a vyfotografujte ich.
8. Použite bielu reflexnú dosku a urobte fotky rastlín.
9. Prezrite si na displeji fotoaparátu získané zábery, pozorujte odraz svetla na kvapkách vody a vyjadrite svoje pocity. Vyhodnoťte, ktoré zábery sú krajšie a príťažlivejšie.

2.2 Fotografovanie podľa prednastavených scén [Režim scén]

Fotoaparát umožňuje aj prednastavené scény. Množstvo a typ scén závisí od druhu digitálneho fotoaparátu. Sú to napríklad: portrét, krajina, šport, nočný portrét, nočná krajina, nočný záber z ruky, potraviny, dieťa, maznáčik, západ slnka, hviezdna obloha, fotenie cez sklo, pod vodou, fotenie režim 3D a iné. Ovládač režimu je potrebné prepnúť na SCN. Kurzorovým tlačidlom vybrať scénu a stlačiť [MENU/SET].

2.2.1 Portrét

Tento režim slúži na vytvorenie pôsobivých portrétov, zdokonaľuje tóny pokožky objektov – zdravší vzhľad pri jasnom dennom svetle. Portréty sa väčšinou robia na výšku.

Druhy portrétov: a/ formálny portrét – vopred prichystaná osoba. Pri akejkol'vek póze je dôležité, aby model pôsobil uvoľnene a bol samým sebou. Fotíte hornú časť tela od úrovne pľiec. Zaostríte na oči. Čím je bližšie fotoaparát k objektu, tým je vyšší efekt.

b/neformálny portrét - momentky. Pri fotení momentky je lepšie, ak nielen zachytíte osobu ale aj prostredie.

Pracovné aktivity 10

1. Nastavte automatický režim fotenia.
2. Prezrite si prednastavené scény.
3. Zvoľte prednastavenú scénu podľa potreby.
4. Vyberte si kamaráta, postavte ho do želanej pozície a odfoťte ho niekoľkokrát za sebou.
5. Odfot'zte profil kamaráta.
6. Foťte z nadhľadu a podhľadu.
7. Hľadajte zaujímavý detail.
8. Zachyťte emócie. Zachyťte momentálnu náladu objektu.

2.2.2 Krajina

Fotografie krajiny sa zväčša robia na šírku. Je vhodné experimentovať. Pravidlo tretín: na displeji zapnite zobrazenie mriežky. Dve čiary idú vodorovne a dve zvislo. Displej fotoaparátu je mriežkou takto rozdelený na 9 rovnakých častí. Ak umiestnite objekt pozdĺž akejkol'vek čiary alebo do priesečníka týchto čiar, tak obrázok urobí silnejší dojem na divákov.

V prípade, že fotoaparát nemá zapnutie takejto mriežky, tak by bolo dobré si ju predstaviť.

Jesenná krajina

Jeseň je pre krajinkárov asi najzaujímavejším obdobím. Praje im svetlo a farebnosť krajiny. Najlepšie svetlo je krátko po východe slnka alebo naopak pred západom. Ráno sa objavujú hmly, svetlo už nie je tak ostré ako v lete, stromy menia farby. Pri fotografovaní nie je teplo.

Zimná krajina

Zimná krajina môže niekomu pripadať nezaujímavá a fádna. Opak je ale pravdou. Premennivá snehová pokrývka dokáže vykúzlilť neuveriteľné množstvo scenérií a námetov k fotografovaniu. Je plná kontrastov, lúče vykukajúceho alebo zapadajúceho slnka dokážu na pár chvíľ zmeniť farebný raz krajiny, stopy v snehu a línie vytvárajú pôsobivé kompozície. V zime je slnko nízko nad horizontom, predlžuje tak tieň a krajina je plastickejšia. Možnosť experimentovania s čiernobiou fotografiou. Potrebne je dávať pozor na odrážajúce sa množstvo svetla.

Jarná krajina

Po zimnom leňošení vyťahujú prvé lúče slnka fotografov von a vlievajú do nich energiu. Príroda sa prebúda, najprv spod posledného snehu vykukujú snežienky a potom sa to všetko zaskvie v plnej paráde. Zelená už zelenšia nemôže byť, stromy a lúky sú obsypané kvetmi, všade poletuje hmyz. Pozor na slnko. Nikdy nefotografovať oproti slnku.

Pracovné aktivity 11

1. Zvoľte prednastavenú scénu: krajina.
2. Fotenie stromov – fotenie skupinky 2-3 stromov.
3. Fotenie krajiny, kopce, lúky, vzdialené časti krajiny.
4. Fotenie diaľky, lesy, polia.
5. Odfotťte zaujímavé zoskupenia oblakov nad krajinou.

6. Objekty fotografujte najprv v polohe: slnko pred fotoaparátom, slnko za fotoaparátom a nakoniec slnko z boku. Vyhodnoťte vplyv slnka na fotografie.
7. Objekty fotografujte pri zamračenej oblohe. Porovnajte fotky za slnečného počasia s fotkami pri zamračenej oblohe.
8. Objekt fotografujte v stoji, v kľaku, z vyvýšeného miesta napríklad zo schodov alebo z lavičky.
9. Fotografujte na šírku a potom na výšku. Porovnajte fotky.

2.2.3 Šport

Zachytenie deja, pri ktorom sa objekty pohybujú veľmi rýchlo je veľmi náročné. Vzdialenosť od fotografovaného objektu je najmenej 5 metrov. Žiaci tento režim využijú na účelových cvičeniach a športových aktivitách. Sledujte pohybujúceho sa žiaka na displeji fotoaparátu a čakajte na správny moment. Keď sa dostane do bodu, v ktorom chcete urobiť snímku, stlačte spúšť. Pri nafotených snímkach je objekt ostrý a pozadie rozmazané. Ďalšie zábery robte tak, že si dopredu vyberiete bod, ktorým snímaný žiak bude prechádzať. Spúšť držte stále jemne stlačenú do polovice a sledujte snímaný objekt. Spúšť stlačte až vtedy, keď sa objekt bude nachádzať v dopredu vybranom bode. Postup opakujte niekoľkokrát. Objekt by mal byť tiež ostrý a pozadie rozmazané. Ďalšie zábery získavajte podobným spôsobom ako v predchádzajúcom popise, ale nesledujte objekt, ale zamerajte sa na hernú situáciu. Pri takomto fotení je objekt aj pozadie ostré.

Úspechom získania krásnych záberov je dokonalé načasovanie stlačenia spúšte fotoaparátu. Fotenie rýchleho deja potrebuje veľa tréningu a ešte viacej snímok.

Pracovné aktivity 12

1. Zvoľte prednastavenú scénu - šport.
2. Hráčov foťte zo vzdialenosti asi 5 m a viac.
3. Hráčov v stoji a z vyvýšeného miesta napríklad z lavičky.
4. Fotografujte osoby pri pohybe urobením viacerých záberov za sebou.
5. Fotografujte na šírku a potom na výšku. Porovnajte fotky.
6. Pri fotografovaní osôb zaostrite na oči.

2.2.4 Fotenie cez sklo

Fotoaparát zaostruje na vzdialené objekty. Ak sa na skle nachádzajú škvrnky, napr. prach, môže fotoaparát zaostriť na sklo namiesto foteného objektu. Najvhodnejšie je fotografovanie krajín cez priehľadné sklo z autobusu alebo z budovy.

Pracovné aktivity 13

1. Zvoľte prednastavenú scénu fotenie cez sklo.
2. Fotografujte cez okno z prízemia školy. Zamerajte sa najprv na blízke objekty a potom na najvzdialenejšie objekty.
3. Fotografujte cez okno z poschodia školy.
4. Porovnajte výsledky snímok cez sklo so snímkami z klasického fotení.

2.2.5 Zvieratká

V školských podmienkach je vhodné pri pobyte v prírode fotografovať drobný hmyz, ako napríklad mravce, lienky, chrobáčky, motýle a muchy.

Pracovné aktivity 14

1. Zvoľte prednastavenú scénu - zvieratá.
2. Objekt foťte najprv pri veľkej vzdialenosti, potom v strednej vzdialenosti a potom pri najmenej vzdialenosti.
3. Objekty fotografujte najprv v polohe: slnko pred fotoaparátom, slnko za fotoaparátom a nakoniec slnko z boku. Vyhodnoťte vplyv slnka na fotografie.
4. Zamerajte sa na jedného mravca na stéble trávy, na kvete.
5. Fotografujte spoločenstvo mravcov v pohybe.
6. Objekt fotografujte v stoji a v kľaku.

3 ARCHIVÁCIA A TLAČ FOTIEK

Každý digitálny fotoaparát obsahuje nejaký druh pamäte. V pamäti sa ukladajú snímky. Pamäť v digitálnych fotoaparátoch tvorí čip nazývaný pamäťová karta. Čím viac bajtov pamäťová karta obsahuje, tým viac priestoru na ukladanie má. Od veľkosti karty sa odvíja cena. Pre lepšiu predstavu – na 1GB kartu v 10 Mpx fotoaparáte môžeme v základnej kvalite uložiť až 500 snímok. Na trhu sú rôzne druhy kariet. Nie všetky fotoaparáty sú kompatibilné

so všetkými kartami. Vlastniť jednu pamäťovú kartu je lacnejšie, ako používať väčšie množstvo malých kariet. Ale hrozí tu riziko straty všetkých snímok.

Nafotené snímky sa nemusia prezerať iba na displeji fotoaparátu, ale môžu sa vytlačiť a odložiť.

Existuje veľa maloobchodných prevádzok, kam môžeme priniesť pamäťovú kartu alebo snímky nahraté na USB kľúči. Fotografie nám urobia rýchlo a za prijateľné ceny. Niektoré obchody majú samoobslužné terminály, do ktorých sa vloží pamäťová karta a postupuje sa podľa inštrukcií na obrazovke. Zákazník si vyberie fotografie sám a sám si ich aj vytlačí. Druhou možnosťou sú fotoštúdiá. Je vhodné dať si zhotoviť CD aj fotografie. Takto môžeme neskôr prísť do obchodu, z CD si nechať vytlačiť ďalšie fotografie a už nikdy sa nebudeme musieť obávať straty svojich snímok.

Zoznam bibliografických odkazov:

1. HARMAN, Alexander: *Tvorivá digitálna fotografia* . 1.vydanie 2011. ISBN 978-80-556-0336-0
2. HURNÝ, Stanislav: Základy fotografování. Praha 2007.
3. <http://www.mall.sk/ako-vybrat-digitalny-fotoaparát>
4. http://fpv.uniza.sk/orgpoz/umenie/digitalna_fotografia.html
5. http://sk.wikipedia.org/wiki/Digitálny_fotoaparát
6. Program na kreslenie: Schémata CAD